

**EPISCOPUL PAULIN DE TRIER,
APRIG APĂRĂTOR AL ÎNVĂȚĂTURII NICEENE**

Prot. dr. Alexandru Nan

**BISHOP PAULIN OF TRIER, DEFENDER OF NICEENEAN
TEACHING**

Abstract: Born around 300, Paulinus was the sixth bishop of Trier, and, like his predecessor, St. Maximinus, a staunch defender of Nicene learning. When others succumbed to pressure, Bishop Pauline remained steadfast in his support of St. Athanasius, for which reason he was exiled to Phrygia, where he would end his community. The relics were later brought to Trier, and placed in the church that bears his name today. It is mentioned annually in the Orthodox and Catholic Churches on August 31, the day of his passing into eternity.

Keywords: bishop, exiled, relics, church, eternity

Născut în jurul anului 300, Paulin a fost al șaselea episcop de Trier, fiind, la fel ca și predecesorul său, Sf. Maximin, un aprig apărător al învățaturii niceene. Când alții au cedat presiunilor, episcopul Paulin a rămas ferm pe poziție, susținându-l pe Sf. Atanasie, motiv pentru care va fi exilat în Frigia, unde-și va da obștescul sfârșit. Moaștele i-au fost aduse mai târziu la Trier, fiind așezate în biserica care-i poartă astăzi numele. Este pomenit anual, în Bisericile ortodoxă și catolică, pe data de 31 august, ziua trecerii sale în veșnicie.

Conform tradiției, Paulin(us) provenea dintr-o familie nobiliară. Născut în jurul anului 300 în Acvitalia, Paulin a devenit în jurul anul 346 sau 347, succesorul episcopului Maximin, cu care venise în calitate de misionar la Trier și care l-a hirotonit preot¹. Episcopul Paulin a menținut strânse relații cu Bisericile Romei și Alexandriei, luptând împotriva arianismului și menținând linia de politică bisericească a predecesorului său, Maximin. Trebuie amintit faptul că episcopul Maximin a fost cel care l-a primit cu mare deschidere pe Sf. Atanasie,

¹ Andrea BINSFELD, art. *Paulinus*, pe pagina <https://www.rheinische-geschichte.lvr.de/Persoenlichkeiten/paulinus/DE-2086/lido/57c9587f6474f7.16787739>, pagină accesată la data de 8 decembrie 2021.

care fusese exilat la Trier de către împăratul Constantin cel Mare, în anul 335 (336). Fiind colaborator strâns al episcopului Maximin, cu siguranță Paulin l-a cunoscut, pe când era numai preot, pe Sf. Atanasie, ajuns la Trier.

Sf. Atanasie, după cum se știe, a fost un angajat apărător al învățăturii fixate la Sinodul I ecumenic de la Niceea (325), împotriva lui Arie (260-336) și susținătorilor săi. Potrivit acestei învățături ortodoxe, Hristos este Dumnezeu și Om adevărat, fiind de aceeași ființă cu Tatăl.

Sulpiciu Sever (+425), aristocrat din Acvitanian, autorul primei biografii a Sf. Martin de Tour și al unei Istorii a lumii, oferă informații despre controversele ariane și prisciliene, în special din Galia. Printre pușinii care s-au opus arienilor, pe care-i Sulpiciu îi pomenește cu numele, se numără și episcopul Paulin de Trier. Angajamentul lui Paulin trebuie apreciat cu atât mai mult cu cât, împăratul Constanțiu al II-lea reușise să se impună în fața uzurpatorului Magnențiu, rămânând singurul conducător al Imperiului bizantin. Constanțiu al II-lea, aprig susținător al arianismului, era, implicit, un opozant al Sf. Atanasie și al episcopilor niceeni. Acest lucru va reprezenta un mare dezavantaj pentru Paulin.

După ce în timpul episcopului Maximin, Sf. Atanasie fusese de două ori exilat în Occident, prima dată rămânând aproape doi ani la Trier, episcopii arieni vor încerca din nou, în anul 352, să obțină condamnarea lui Atanasie, scriindu-i o scrisoare noului episcop al Romei, Liberiu și amintindu-i că reabilitarea și reînțoarcerea lui Atanasie în scaun ar fi ilegale.

Sinodul de la Arles (353) și poziția episcopului Paulin

Fiind acuzat că a colaborat cu uzurpatorul Magnențiu și că ar fi celebrat Sf. Liturghie într-o biserică nesfințită, pe data de 23 mai 353, Sf. Atanasie a fost convocat, de către un funcționar imperial important, să se prezinte în fața împăratului. Cunoscând pericolul care-l pândea, Atanasie l-a trimis pe Serapion de Thmuis, împreună cu 5 episcopi și trei preoți, la Milano, ca să-l apere în fața împăratului.

Papa Liberiu, care ținea partea niceenilor, instalat cu câteva luni înainte, a propus ținerea unui sinod la Aquileea, în care să fie discutate toate problemele dogmatice și teologice, care separau episcopatul în problema ariană. Episcopul orașului Aquileea era un susținător al Sf. Atanasie și al poziției niceene. La această propunere, împăratul Constanțiu i-a convocat pe toți episcopii la Arles, unde doresc să serbeze și *tricenalia*. Astfel, s-a întrunit un număr suficient de episcopi, pentru a se putea ține un sinod. La acest sinod papa Liberiu a trimis doi legați, care i se păreau lui mai potriviți pentru asemenea reprezentare. Unul dintre ei a fost episcopul Vincențiu (Vinzenz) de Capua, care aparținuse clerului roman și care avea experiență în negocierile cu Răsăritul.

Trimișii papali și episcopul Paulin de Trier au încercat să pledeze în fața împăratului, în favoarea lui Atanasie. Valens, care purtase discuții cu Saturnin,

episcopul locului, care trecuse de partea împăratului, a respins orice solicitare. În ciuda tuturor recomandărilor primite de la Roma, legații papali au recunoscut, spre stupoarea de mai târziu a papei, hotărârile luate în legătură cu Atanasie. Singurul care s-a opus a fost episcopul Paulin de Trier, motiv pentru care va fi trimis în exil în îndepărtata Frigie². Lui Paulin nu i-a ajutat cu nimic faptul că, doi ani mai târziu, alți episcopi prezenți la un sinod ținut la Milano (Mailand), au susținut aceeași poziție ca și el, dar aceștia n-au mai fost exilați.

Tulburări în Trier

Perioada episcopatului lui Paulin a fost marcată nu numai de dispute teologice, ci și de confruntări militare. Chiar înainte de sinodul de la Arles a început revolta lui Magnențiu. În anul 355 în Köln a avut loc puciul majordomului Silvan (+355), un franc aflat în serviciul armatei romane. Germanii au folosit momentul, între anii 355-356, pentru a trece Rinul și pentru a pătrunde până în zona orașului Trier. Cât de mult a afectat această invazie orașul Trier se poate vedea din faptul că, între anii 355 și 367, bătutul monedelor imperiale a fost sistat și că Iulian Apostatul (+363), numit cezar de către Constanțiu al II-lea în anul 355, a ales ca centru rezidențial Parisul și nu orașul Trier³.

Conform celei mai vechi biografii dedicate episcopului Paulinus (*Sanctus Paulinus episcopus Treverensis*⁴), scrisă în secolul al X-lea, imediat după moartea în Frigia, rămășițele sale pământești au fost aduse la Trier și așezate într-o biserică închinată Maicii Domnului, nu departe de biserica Sf. Maximin. Unele surse spun că episcopul Felix a ridicat această biserică în cinstea Maicii Domnului, dar nu vorbesc de mormântul episcopului Paulin⁵. Părerile istoricilor referitoare la timpul aducerii sfintelor sale moaște sunt împărțite, iar cercetările arheologice făcute, nu pot stabili cu exactitate, dacă acestea au fost aduse imediat după moartea episcopului⁶ (și așezate în partea de nord a cimitirului și dacă acest mormânt a fost integrat în construcția noii biserici), sau dacă Felix a construit în același timp și biserica și cripta și apoi a hotărât ca moaștele sfântului să fie mutate în biserică.

² Charles PIETRI, *Von der partitio des christlichen Kaiserreichs bis zur Einheit unter Konstantinus: Arianerstreit und erster „Cäsaropapismus“* (Geschichte des Christentums 2: Das Entstehen der einen Christenheit), Freiburg-Basel 1996, 377-379, aici 378.

³ Andrea BINSFELD, art. *Paulinus*, pe pagina <https://www.rheinische-geschichte.lvr.de/Persoenlichkeiten/paulinus/DE-2086/lido/57c9587f6474f7.16787739>, pagină accesată la data de 8 decembrie 2021.

⁴ <https://geschichtsquellen.de/werk/5641>, pagină accesată la data de 8 decembrie 2021.

⁵ Joachim SCHÄFER, art. *Paulinus von Trier*, în: *Ökumenisches Heiligenlexikon*, varianta electronică https://www.heiligenlexikon.de/BiographienP/Paulinus_von_Trier.htm, pagină accesată la data de 8 decembrie 2021.

⁶ Charles PIETRI, *Von der partitio des christlichen Kaiserreichs bis zur Einheit unter Konstantinus: Arianerstreit und erster „Cäsaropapismus“* (Geschichte des Christentums 2: Das Entstehen der einen Christenheit), Freiburg-Basel 1996, 377-379, aici 977.

Prin deschiderea sarcofagului de piatră, din cripta Sf. Paulin, în anii 1402 și 1883, descrierea mormântului Sf. Paulin a fost confirmată în parte. Sarcofagul din piatră conținea un alt sarcofag din lemn de chiparos, pe care apare de mai multe ori monograma lui Hristos, cu literele A (Alpha) și O (Omega), combinate cu alte inscripții, cum ar fi criptograma ICQUS, aclamația „Martiniani manus vi(nc)cat oder vi(v)at”, sau inscripția „Eleuthera peccatrix posuit” și reprezentări din Vechiul Testament (căderea în păcat) și din Noul Testament (învierea lui Lazăr)⁷. Sf. Paulin a fost și este cinstit ca un reprezentant de seamă al episcopatului galican.

Biserici, statuie și ziar închinat Sf. Paulin

În fața bisericii care-i poartă numele, în Trier, se află o statuie de circa doi metri a Sf. Paulin, care ține în mână o carte, unde sunt scrise cuvintele „Iisus Hristos, Dumnezeu și Om” („Jesus Christus, Gott und Mensch”), amintind trecătorilor dogma formulată la Niceea (325), pentru susținerea căreia Sf. Paulin a fost nevoit să moară în exil.

O altă biserică închinată Sf. Paulin se găsește în localitatea germană Lauterbach. Un ziar bisericesc care apare săptămânal în Episcopia de Trier poartă astăzi numele „Sf. Paulin”, acesta fiind precedat de „Foaia Sf. Paulin”, apărută pentru prima dată în anul 1875, prin activitatea lui Georg Friedrich Dasbach.

Sf. Paulin este pomenit anual pe data de 31 august, zi în care sfințele sale moaște, strămutate din Frigia, au ajuns la Trier.

În momente de criză spirituală este bine să ne reamintim de jertfa înaintașilor noștri, care au plătit de multe ori cu viața sau au fost trimiși în exil, pentru fermitatea și curajul cu care au mărturisit Ortodoxia, cerându-le să mijlocească la Hristos pentru noi, pentru a primi și noi curajul mărturisirii.

Troparul sfântului

„Vrednicule urmaș al Sf. Maximin de Trier, credința ortodoxă ai apărât la sinodul, la care s-au adunat părinții în orașul Arles. Cu zel ai combătut erezia lui Arie și în exil ai murit ca mărturisitor. Sf. Paulin, roagă-L pe Domnul Hristos, să mântuiască sufletele noastre”⁸.

⁷ Andrea BINSFELD, art. *Paulinus*, pe pagina <https://www.rheinische-geschichte.lvr.de/Persoenlichkeiten/paulinus/DE-2086/lido/57c9587f6474f7.16787739>, pagină accesată la data de 8 decembrie 2021.

⁸ Textul în limba germană al troparului se găsește aici: https://orthpedia.de/index.php/Paulinus_von_Trier, pagină accesată la data de 8 decembrie 2021.

BIBLIOGRAFIE

BINSFELD, Andrea, art. *Paulinus*, pe pagina <https://www.rheinische-geschichte.lvr.de/Persoenlichkeiten/paulinus/DE-2086/lido/57c9587f6474f7.16787739>, pagină accesată la data de 8 decembrie 2021.

Gedächtnis des hl. Paulinus, Bischof von Trier, în: *Das Synaxarion. Die Leben der Heiligen der Orthodoxen Kirche*, Band 2: März-August, Chania 2006, 792.

<https://geschichtsquellen.de/werk/5641>, pagină accesată la data de 8 decembrie 2021.

https://orthpedia.de/index.php/Paulinus_von_Trier, pagină accesată la data de 8 decembrie 2021.

PIETRI, Charles, *Von der partitio des christlichen Kaiserreichs bis zur Einheit unter Konstantin: Arianerstreit und erster „Cäsaropapismus“ (Gesichte des Christentums 2: Das Entstehen der einen Christenheit)*, Freiburg-Basel 1996, 377-379.

SCHÄFER, Joachim, art. *Paulinus von Trier*, în: *Ökumenisches Heiligenlexikon*, varianta electronică https://www.heiligenlexikon.de/BiographienP/Paulinus_von_Trier.htm, pagină accesată la data de 8 decembrie 2021.